

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לג.

עין משפט
גר מצוה

(א) עין חסופה לעיל יב:
 ד"ה אלז ועין העט
 חסופה לעיל יג. ד"ה
 מעות, (ב) עין חסופה
 לעיל יב. ד"ה דמותה,
 (ג) חסופה פ"ה ה"ד,
 (ד) לענין שמורת להכניס
 צ"ל ג"מ.

הגהות הב"ח

(א) נ"פ ב"ה דרכא
 למינה קמיה דרב אשי
 הו מיל: (ב) רש"י ד"ה
 דמות היינו זיקי ושל
 עור הדי: (ג) תוב ד"ה
 (ד) ק"ה (ה) ק"ה ס"י פ"י
 חשש מותרין דלמילי
 ופיתת פ"י ממק:
 (ו) בא"ד ישנים ופוחין
 פ"י ופוחין נמי אסורין
 ואפי: (ז) בא"ד תמי
 לטעמיה חרא שן על
 ע"י: (ח) ד"ה וכו' לא
 משמע אבל מ"מ הלכה:

רבינו חננאל

(א) ישראל ההולך לתפוח
 בין בהליכה בין בחזרה
 אסור: ת"ר עובד כוכבים
 ההולך ליריד (ב) בהליכה
 מותר ולמא הדר בין
 בחזרה אסור ומקשינן
 אמאי בחזרה אסור
 דאמרינן דלמא עבודת
 כוכבים זבין ומתעורר דמי
 עבודת כוכבים הניחו עובד
 כוכבים נמי נימא הכי.
 ופרקינן עובד כוכבים דלא
 אפשר ליה דלא למייל
 ליריד אבא ארוחיה שקל
 גלימא חרובא דאית ליה
 בדיה ומובין ופיתת
 שבידו ידמי חזרה ונתת
 אבל ישראל אילו הוה ליה
 חזרה הכא הוה מובין
 ליה. אלא לא אול ליריד
 אלא למובין עבודת
 כוכבים דלא משבח
 לזבנא הכא: ירושלמי
 א"ר מאן צריכין אנן
 למיחש מה דבתייתא
 חשישין אסיר למיחש פריטי
 גו פומא פיתתא חותי בי
 שיחיא ובשיליא חותי
 ערסא ממצע סיבנא גו
 אחרונא או גו פמולא:
 א"ר יוסי בר אבין כל
 יצת האדם סם המת חרין
 מדינת המים בשבת בטרין
 פ"ל כחבי הקדש וכו' (נ"א)
 א"ר אבא בר כהנא רבי
 חננאל החיד לבית רבי
 לשתות יין הבא בקינות
 של עובדי כוכבים בחותם
 אחו ולא ידענא אי משום
 דסבר לה כ"י אליעזר
 דמחיר בחותם אחר אי
 משום אימחא רבי ישעיה:
פסקא גורות העובדי
 כוכבים וקנקניה ויין
 ישראל כנס בהן אסורין
 ואיסורן איסור הנאה דברי
 ר"מ וחכ"א אין איסורן
 איסור נהנה: ת"ר גורות
 העובדי כוכבים גורדים
 חדשים מותרין מופפין
 אסורין עובד כוכבים
 ריבבין ועיבדי נותן לחותן

אביק לשון ענינה היא בכל התלמוד: ירד. שוק של עזרות כוכבים
 מיהו עובד כוכבים כי אזיל לסמורה הוא דלזיל: **עבודת כוכבים**
זבין מחר לנמים זשוק: **אם איפא דפוס ליה** להאי ישראל גלימא
 או חמרל: **כפא** לדיקן הוה מוצין ליה: **קשורין** שחורין
 חבורה חבורה יחד ולא זד צד:
נודות של עור. קנקניה של חרס. כל
 המשהה פירשמי למעלה וכו': **גורדים**
 גרס גדל"ת כמו (א"ב) להמגרד
 זו. שאין בהן זפת והן חשין מותרין
 דכניסת יין זמן מועט לא בלע עור.
 ונודות דוקא אצל כלי חרס בלע
 לאחור: **ישנים ומופפין** כלומר או
 ישנים או מופפין אסורין. ישנים אידי
 דכניס בהן יין נסך זמן מרובה בלע
 עור ומופפין אפילו נחמד זימנא בלע
 זפת ליי: **עובד כוכבים ריבבין**
ברי"ש כמו רבב. כלומר התך הופת
 לתוכן: **ונסך לתוכן** יין. כן דרכא
 בעוד שהופת חס נותנין יין לטוול
 טעם מריחתו של זפת: **אגב טירדיה**.
 דישראל זה שעסק בנתינת יין למקן
 הנוד: **מנסך** ליה עובד כוכבים:
אדעטיה דישראל להצין:
נודות מים לטיט. שאומן יין הולך
 לאגוד חופת ונטל טעמו כמים הניתנין
 צטיט סלנין מאליהן כשמתיבש הטעם
 הדי כן כאלו לא היו אף יין זה בלע
 בליחלותית הופת וכשמתיבש הופת
 בלע מאליו ושוב אינו פולט: **לכי**
מלח. בכלי מלח מלח טעמו הניחו נבלע
 וכלה במלח: **הכא לא אזיל לאיבוד**.
 שנתן טעם נמלח לעולם ואינו
 מתיבש: **מעט לעט**. בכל ג' ימים
 מערן מעט לעט ונותן אחרים: **הני**
מילי דידן. כגון הני זיקי דרב יצחק
 שנגעו בהן יין כשר מחלה ולא צנעי
 מיין נסך כ"כ אצל דידהו שנבלע
 בהן יין נסך מחמתן לא סגי בהכי:
נודות. (א) הני זיקין של עור הן: **אצל**
קנקניה. של חרס הן וצנעי טובא לא
 סגי להו בהכי: **גורדים**. שלא נוספו
 מעולם ליה גורדים: **ישנים ומופפין**.
 או ישנים או מופפין: **עובד כוכבים**
נוסך נו. כלומר נתן לתוכן עובד כוכבים
 יין ישראל נתן לתוכן שלשה ימים מים
 ומערן מעט לעט כדאמרינן ומוותרין:
עובד כוכבים נוסך לתוכן יין ישראל
נוסך לתוכן ליר או מוריים מיד אע"פ
 שלא מילאהו מים לפי שהליר ומוריים
 שורפין את היין הנבלע ומכלין אותו:
 לכתחלה

דאביק בה מהדר הדר אויל והתניא ישראל
 ההולך לתרפות בין בהליכה בין בחזרה
 אסור אמר רב אשי כי תניא הוהא אבישראל
 מומר דודאי אויל ת"ר יעובד כוכבים ההולך
 ליריד בין בהליכה בין בחזרה מותר ישראל
 ההולך ליריד בהליכה מותר (ב) בחזרה אסור
 מאי שנא ישראל דבחוזה אסור דאמרי
 עבודת כוכבים זבין דמי עבודת כוכבים
 איכא בהדיה עובד כוכבים נמי נימא עבודת
 כוכבים זבין דמי עבודת כוכבים איכא בהדיה
 אלא (ג) עובד כוכבים אמרינן גלימא זבין חמרל
 זבין ישראל נמי נימא אימור גלימא זבין חמרל
 זבין אי איתא דה"ל הכא הוה מובין ליה:
 והבאין מותרין: ארשב"ל דלא שנו אלא שאין
 קשורין זה בזה אבל קשורין זה בזה אסורין
 אימא דעתו לחזור: גורות העובדי כוכבים
 וקנקניהם: ת"ר הגורות העובדי כוכבים
 גורדים חדשים מותרין ישנים ומופפין אסורין
 עובד כוכבים ריבבין ועיבדי ונתן לחותן יין
 וישראל עומד על גביו אינו חושש וכו' מאחר
 דעובד כוכבים נותן לחותן יין כי ישראל עומד
 [על גביו מאי הוה אמר רב פפא ד"ק עובד
 כוכבים ריבבין ועיבדי וישראל נותן לחותן יין
 וישראל אחר עומד על גביו ואינו חושש
 ומאחר דישראל נותן לחותן יין ישראל אחר
 עומד על גביו למה לי דלמא אגב טירדיה
 מנסך ולא אדעתיה רב זביד אמר לעולם
 כדקאמרת מעיקרא והכא בעידנא דקא שרי
 ליה געשה כוורק מים לטיט אמר רב פפי
 ש"מ מדרב זביד האי עובד כוכבים דשרא
 חמרל לבי מילחי דישראל שרי מתקף לה
 רב אשי מי דמי התם קאזיל לאיבוד הכא
 לא קאזיל לאיבוד בר עדי מייעא אגם הנהו
 זיקי מרב יצחק בר יוסף רמא בהו חמרל
 ואהדרניהו ניהליה אתא שאיל בי מדרשא א"ל
 רבי ירמיה כך הורה רבי אמר הלכה במעשה
 ממלאן רביה שלשה ימים ומערן ואמר רבא
 יצריך לערן מעת לעת עבור וניה הני מילי
 דידן אבל דידהו לא כי אתא רבין א"ר שמעון
 בן לקיש יאחד שלנו ואחד שלהם סבר רב
 אחא בריה דרבא (ד) קמיה דרב אשי למימר
 הני מילי גורות אבל קנקניהם לא אמר ליה רב אשי שלא שנא גורות ולא
 שנא קנקניהם ת"ר קנקניהם של עובדי כוכבים חדשים גורדים מותרין ישנים
 ומופפין אסורין עובד כוכבים נותן לחותן יין ישראל נותן לחותן מים עובד
 כוכבים נותן לחותן יין ישראל נותן לחותן יין ישראל נותן לחותן יין ישראל

שנקלף דיין ששכשך סגי כדמוכח צ"פ אחרון (לקמן דף ע"ד): דפריך
 מההוא דלע"פ שנקלף הופת אסורה להיאל דגמ ומחן שאינם
 זפוחין ויין שסם צשעת זפיתה אינו אלא כוורק מים לטיט חדשים
 זפוחים אסורים פ"י חדשים שדומה שלא היה צהס יין מעולם אפי"ה
 אסורים שמאחר שהם זפוחים דלמא
 רמא צהו עובד כוכבים חמרל ולא
 ידיע והופת מצליע ועי"פ שאין מכניסין
 לקינס לריבין יערוי מפני שהופת
 מצליע אף צפעס אחת ומסיים צה
 עובד כוכבים ריבבין ועבדן כו'
 וצברייתא אחרת מניח קנקניהם של
 עובדי כוכבים חדשים מותרין ישנים
 ומופפין אסורין פ"י חדשים מותרין
 (ו) פ"י דודאי עובד כוכבים לא נתן
 צהס יין מעולם כי מאחר שאינם
 זפוחין אילו נתן צהס יין מיכר ישנים
 זפוחין (ז) נמי אסורין ואפילו נראין
 חדשים כי שמא נתן בהן העובד
 כוכבים יין ואינו ניכר ישנים אפי"ה לא
 נתן צו אלא פעס אחת אסורין מפני
 שמכניסין לקינס ולפי שיטת ר"ת יש
 לאסור קנא"ש וישנו"ש ש לנו הופתות
 צמגע עובד כוכבים זכרין והגעי"ל
 אותם או לעשות צהס יערוי ועי"פ
 שאין מכניסין לקינס כדן גורות זפוחות
 וכן אס קנה אותם חדשים זפוחים מן
 העובד כוכבים הכל כדן גורות וקשה
 ממנהג העולם שנהגו בכ"מ לקנות
 חדשים מן העובדי כוכבים ואין עושין
 בהן לא ערוי ולא הגעלה ור"י היה
 מפרש לשב המנהג דדוקא צימיהס
 שהיו רגילים להטיל צהס יין צשעת
 זפיתה יש לאסור דנהי דייין צשעת
 זפיתה אינו אלא כוורק מים לטיט
 כדפרישית גבי נודות יש לתוש שכל
 אחרי כן הטיל סם יין ולא ידיע אצל
 עתה שאין רגילין להטיל צהס יין
 צשעת זפיתה אס נתן צהס יין אחר
 זפיתה היה ניכר ומי"מ שלנו שגגע
 העובד כוכבים צמסקה טופח לא
 מלינו היטר ור"ת עלמנו חור צו עובד
 והתחיל להחיר אף שלנו צמגע טעם
 כוכבים צשכשך צעלמא והכרה טעם
 משום דליכא תרמי לטיבומח (א) דהא
 שהן של עץ ולא נבלע צהס היין כ"כ
 ע"י זפת ולא דמי לנודות שהן של
 עור וכך הוה לבלוע יומר ע"י זפיתה
 ועוד כי אינם ערודות כ"כ ציין ולא
 דמי לכלי הגת ומחן ומספך דלקמן
 שהיין נבלע צהס ע"י זפיתה לפי שהן
 ערודות ציין וכתב ר' צדוק כי אעפ"כ
 לא היה עושה מעשה לכתחלה להמירן
 צשכשך אצל צדיענד אס נתנו צהס
 יין אחר מגע העובד כוכבים לא היה
 אוסר: צסימחא צצרייתא דקנקניהם
 מניח צתוספתחא ושכנס צהס עובד
 כוכבים מים ישראל מותר להכניס

לתוכס יין ושכנס צה עובד כוכבים יין ישראל ממלא אות' מים ג' ימים מעט לעט וכותס לתוכה יין ואינו חושש ושכנס צה עובד כוכבים
 יין ישראל ציר ומוריים מותר להכניס לתוכה יין ועלה צעי לתלמודא לכתחלה או דיענד פ"י מה שאומר ישראל ציר או מוריים רוצה
 לומר לכתחלה יתנוו סם כמו שבר או דוקא דיענד ומיהו אף צדיענד יתן יין אחריו דליר שורק וניחא דפשיטא ליה לתלמודא צסמוך
 ציר שורק אור לא כ"ש אצל לגירסת הספרים דגרסי עובד כוכבים נותן לחותן יין ישראל נותן לחותן ציר או מוריים קשה מאי קצעי פשיטא
 לכתחלה קאמר דהא קמני צהדיח נותן ועוד קשה מנא ליה לתלמודא דליר שורק (א) לייין שמותר ליכנס צו יין אחריו: **עובד כוכבים ריבבין**
 וצתוספתח גרים ריבבין ונראה דריבבין הכל אחד וה"ג צמסקת צנת פרק אלו קשרים (דף ק"ה) כל תלמיד חכם שנמלא צב על
 צגדו חיצי מיתתו ונאמר לה רבד: **האי** עובד כוכבים דשרא חמרל צבי מילחי. פ"ה צכלי מלח מלח וקשה דמה עיין זה לגבי זורק מים לטיט
 הדי טעמו ניכר במלח ומאי סלקא דעתיה דרב פפי לכך פרי"ת לבי מילחי מקוס עשיית המלח וקאמר רב (צ"ד) [פפי] דלע"פ שהעובד כוכבים
 משליך סם יין המלח מותר מפני שהאור שורפו וכלה סם כוורק מים לטיט כי גס טעם היין אינו ניכר צו ורב אשי פריך דמי"מ לא אזיל
 לאגוד כמו נודות דזוהמת העור מצטלת היין ואומר ר"ת כי האי צתקפתח דרב אשי אינה אלא דחויא צעלמא כלומר דמדרב זביד לא תשמע
 (א) אלא מכל מקוס הלכה כרב פפי ומתוך כך המירו המלח אף על פי שרגילים שמשמיים עליו דס צשעת רמיחה ללצנו:

צד א מ"י פ"ט מהל'
 עבודת כוכבים הל'
 יח סמג לחין מה מור ש"ע
 י"ד פ"י קמח מ"י"א:
 צ"ה ב ג מ"י סם סמג סם
 ט"ע י"ד סמג
 קמח סמג ה' וכהנהו:
 צ"ו ד מ"י סם הלכה כ'
 וסמג טו סמג ס' י"ד
 ס' קמח סמג י"א:
 צ"ז ה מ"י פ"י"א מהלכות
 מלכות אסורות הל'
 ח סמג לחין קמח טור
 ט"ע י"ד סמג קלה סמג
 ס' וט"ע טו סמג גרסאות
 מתלפוח:
 צ"ח ו ח ט מ"י סם
 הלכה טו סמג סם
 טור ש"ע סם פ"י"ע א'
 וסמג ד' וסמג י"ב:
 צ"ט י מ"י סם הל' טו
 וסמג סם ט"ע י"ד
 י"ד סמג קלו סמג ד':

רבינו חננאל (המשך)
 יין כו'. אוקימנא ביין
 שנותן בנוד למתקו דקא
 אזיל לאיבוד שיעשה
 כנותן מים לטיט ופירש
 בירושלמי אין עובד
 כוכבים עשוי לנסך ע"ג
 דרב מיאוס אבל עובד
 כוכבים דשרי יין כי מילחי
 אסיר. סוגיא
 דישראל אסור
 הנודות
 והקנקנים לא שנא דידן
 ונתנו בהם עובדי כוכבים
 יין ולא שנא דידהו הורה
 ר' אמי הלכה למעשה
 כמלאן ג' ימים ומערן.
 ואמר רבא צריך לערן כל
 מעת לעת: ת"ר קנקניהם
 של עובדי כוכבים חדשים
 מותרין ישנים ומופפין
 אסורין עובד כוכבים נותן
 לחותן יין ישראל נותן
 לחותן מים עובד כוכבים
 נותן לחותן מים ישראל
 נותן לחותן יין עובד
 כוכבים נותן לחותן יין
 ישראל נותן לחותן ציר או
 מוריים ואינו חושש.

ק א מיי פייח מלכות
מלא הלכה עו סמך
לאחר קמה טועי' יד
סמך קל טעף ד'
קא ב ג ד מ' ש' הל'
טו סמך טע' טע' טע'
י' ס' קל טעף ד'
קב ה מ' ש' הלכה ט'
טמנ טע טור טע'
י' סמך קל טעף ד'
קג ו ז (מיי) סמך טע'
טע' טע' י' סמך קל טע'
טעף ה'
קד ח ט' י מ' ש' הל'
י ו טמנ טע טע' טע'
י' ס' טעף א'
קה כ מ' ש' הלכה ט'
טע' טע' טע' טע'
קב ל מ' ש' הלכה טע'
טע' טע' טע' טע'
קג נ מ' ש' הלכה טע'
טמנ ו טמנ הלכה טע'
טמנ ז טמנ טע טע' טע'
טמנ ח טע טעף קב'
טמנ ט טעף קב'
טמנ י טע טעף קב'
טמנ יא טע טעף קב'
טמנ יב טע טעף קב'
טמנ יג טע טעף קב'
טמנ יד טע טעף קב'
טמנ יה טע טעף קב'
טמנ יו טע טעף קב'
טמנ יז טע טעף קב'
טמנ יח טע טעף קב'
טמנ יט טע טעף קב'
טמנ יכ טע טעף קב'
טמנ יל טע טעף קב'
טמנ ימ טע טעף קב'
טמנ ינ טע טעף קב'
טמנ יס טע טעף קב'
טמנ יט טע טעף קב'
טמנ יכ טע טעף קב'
טמנ יל טע טעף קב'
טמנ ימ טע טעף קב'
טמנ ינ טע טעף קב'
טמנ יס טע טעף קב'

אין מעמידן פרק שני עבודה זרה

מסורת הש"ס

לכחלה או דיעבד. אזיר ומוריים קאי: כל ענקים מחרם נינהו: קינסא. הכניס קיסמין דולקין למוך ענקין עד שנשרה זפמו: והלכחא כמאן דאסר. ולא דמי להחזיק בכבש דהתם כיון שהטקין מנחוך עד שנשרה זפמו כבר נתלבן החרם אבל הכא כיון שהכניס האור מיד זפמו נושר. ומהכא שמעינן דהני חזיות או ענקים לפי שמכניסן לקיום לא סגי בהכשר פנינים בין לשרפן בין לתם לתוכן מים חמין מדלסקר בקינסא דהיינו באור זעמנו כ"ש צמה שהחסם ממנו אבל אם אפשר לשרפן מנחוך שרי לפיכך לריך לערן מעמ לעמ או להשהותם עד שנים עשר חדש: לא חש למינשא. למגור ולכר אטו חממא דלכחא מבעל ליה לטעמיה דחממא: דקפוסנא. של כפישי בקר ונתן בכו' יין נסך: איסורא דלטוס. כלומר איצדמס על חסם: אין להס טפרה. מין נסך הנבלע כהן משוס דבלעי טונא: משפוסה של גריף. קרקע שופסין משס לריך ובלעי' אלונים ובלשון אשכנז דייס'א: פרוק. שם האיש: רופילא. שני למלך: שמימי. מקרקע שהמיתם רוס'א בלעי': פסווא. כלי חרס: דבי מיכסי. מקוס (6) קרקעימו קשה: כסי. כוסות של חרס וזין מכניסן לקיום אלם שומין צהס: אי שפי צהו עובד כוכבים פעם ראשון דכולי עלמא אסור. דאידי דרכיזי בלעי ואסרי עד שימלאם מים שלשה מים ובלאמרן נע'א: קוניא. כלי חרס מופסא ככר וקורין פלומי'א: ירוקא אסור (5) דמשוס דמלריף. שיש צו קרקע מחפוסת של לריך ובלעי טפי: קרטופני. בקעים וסדקים: דמלרפי ובלעי. שיש כהן לריך ובלעי טפי: דמדמיתי

לכתחלה או דיעבד ת"ש רב זכיר בר אושעיא הלוקח קנקנים מן העובדי כוכבים חדשים גותן לתוכן יין אישנים גותן לתוכן ציר ומוריים לכתחלה בעא מיניה ר' יהודה נשיאה מרבי אמי החזירן לכבשן האש ונתלבנו מהו א"ל ציר שורף אור לא כ"ש אתמר נמי א"ר יוחנן ואמרי לה אמר ר' אסי א"ר יוחנן בקנקנים של עובדי כוכבים שהחזירן לכבשן האש כיון שגשרה יפתן מהן מותרין אמר רב אשי: לא תימא עד דנתרן אלא אפי' רפאי מירפא אע"ג דלא נתר קינסא פליגי בה רב אחא ורבינא חד אסר וחד שרי ייהלכתא כמאן דאסר איבעיא להו מהו ליתן לתוכו שכר רב נחמן ורב יהודה אסרי ורבא ישרי רבינא שרא ליה לרב חייה בריה דרב יצחק למירמא ביה שכרא אול רמא ביה חמרא ואפילו הכי לא חש לה למילתא אמר אקראי בעלמא הוא רב יצחק בר ביסנא הוה ליה הגהו מאני דפוקסנא מוליגהו מיא אנהיגהו בשימשא פקעו א"ל רבי אבא אסרתיהו עלך איסורא דלעולם אימור דאמור רבנן ממליגהו מיא אנוהי בשימשא מי אמור א"ר יוסנא א"ר אמי וכלי נתר אין לו טהרה עולמית מאי כלי נתר א"ר יוסי בר אבין וכלי מחפורת של צירף דבי פרוק רופילא אנם הני כובי מפומברדיא רמא בהו חמרא אהדריגהו ניהליהו אתו שיילוהו לרב יהודה אמר ידבר שאין מכניסו לקיום הוא משכשכן במים והן מותרין אמר רב עיירא דהני חצבי שחימי דארמאי כיון דלא בלעי טובא משכשכן במים ומותרין אמר רב פפי יהני (6) פתוותא דבי מיכסי כיון דלא בלעי טובא משכשכן במים ומותרין כסי רב אסי אסר ורב אשי שרי או שתי בהו עובד כוכבים כ"ע לא פליגי דאסור כי פליגי בפעם שני איכא דאמרו פעם ראשון ושני כ"ע לא פליגי דאסור כי מאני דקוניא חיוורא ואוכמא שרי ירוקא אסור משום דמיצירף ואי אית בהו קרטופני כולהו אסירי (7) דרש מרימר קוניא בין אוכמא בין חיוורא בין ירוקא שרי מאי שניא מחומין בפסח דבעו מיניה ממרימר הני מאני דקוניא מהו לאשתמושי בהו בפיסחא ירוקא לא תיבעי לך דמצרפי ובלעי ואסירי לך חיוורא ואוכמא מאי בי אית בהו קרטופני לא תיבעי לך דיראי בלעי ואסירי לך תיבעי לך דשעי מאי א"אמר להו

בא מיניה ר' יהודה נשיאה מר' אמי. נראה דאינו ר' יהודה נשיאה דשרא משחא כי אותו נז' של רבינו הקדוש היה ואף צברייהו הוא זכור (4) ומני עלה ורבותינו המירוה לישא ובמוספתא (פ"ה) נמי גרס רבי יהודה המיר את נז' של ר' יהודה דגור על השמן והיה והוא ר' יהודה הנשיא דמועד קטן (דף י"ב): דקאמר התם דאשתי מילא דחמים קפילא ארמאה ושמע רב (א) (אסי) ואיקפיד: קינסא. פ"ה ולא דמי להחזיק בכבשן דהתם כיון שהוסקו מנחוך עד שנשרה זפמו כבר נתלבן החרם אבל הכא כיון שהכניס האור מצפנים מיד זפמו נושר וכן הדין בחזיות ולנו ומשמע לפירושו כי אם היה מסיקו מצפנים עד שאם היה זפת מנחוך והיה נושר כי די בכך ואין נראה לרבינו אלחנן כי יש לחוש דלמא חס עליה דלמא פקעה דלף בשל חרס אמר פרק כל שעה (פסחים דף ל: ד) דלא נימלי לקדירות גומרי דחיים עלייהו דלמא פקעי כ"ש בחזיות דחיים שלא ישרפו וכמו הרב ר' משה מקולי דאע"ג דפסקין הלכתא כמאן דאסר ש"מ לכפות החזית על האש חש חשב גדול כל חזוק מצפנים שידו סולדת מנחוך מותר וחשוב כמו הגעלה וענין הגעלה המיר ר"מ להגעיל חזית לטהר מין נסך אם פתח אחד משליה חזק רוחמין למוכה מהפך המים על שוליה זילך וזילך דלע"ג דבשאר איקורין לא סלקא הגעלה צהכי דאפילו עירוי מזלי ראשון ליכא הכא מ"מ איכא למימר כיון נסך דתשמשו בלזון שרי ומביח ראיה מדקא"ר יוסי לקמן בפ"ג (ע"ה). נולטן צמי זימס וצבאר אקורין לא מהילא חליטת מיי זימס ור"י אומר כי מזה מן המוצר להגעיל כל נסך לצד ולרוק עליה מאותו כלי זעמו שהוא רותח על האור ודי בכך אע"פ שהפקה הרחמה כשמעצירה מן האור ויש עשימין קשרה בתוך מצבת על האש עד שהימיות עולות מוך הקערה ומאותה קערה מגעילין וזה מסופק ר"י אם זה מועיל ככלי ראשון אם לאו ותלה הדבר להחמיר ואסר כהן להגעיל דחשיב ככלי שני ולענין מהילא חליטת מיי זימס וצבאר ליה ככלי ראשון: והלכתא כמאן דאסר. בכל המורה כולה אמר רבינא לקולא ורב אחא לחומרא והלכתא כרבינא לקולא כדאמרין פרק (כל

הגדה הבה"ח

הגדה הבה"ח

רבינו הנגאל

ואסיקא דרבינו אמר ר' אבהו איבעיא ליה כולה לכתחלה ופשוטין אפי' לכתחלה והני מלא שאין מווספין אבל מווספין אסורין ואי' יוחנן אם החזירן לכבשן כיון ששרש זפת מותרין ואמר רב אשי ב' מלי חיימא עד דנתרא זפת כולו אלא אפילו רפאי מרפא דרי: קינסא פי' עד וטופיז בפרק במה מדיקין ובהפרק כל הבער עכשיו אם הדיק עץ והשיר זפת בעץ כגון אור דולק אסור. איבעיא להו מהו לתת לתוכן שכר רב נחמן ורב יהודה אסרי רבא ורבינא שרו וקיימא לא ברבא ורבינא: ירושל' אמר (6) רבא כשהיא ר' עקיבא לזופרין שאלין ליה קנקיט של עוברי כוכבים כמה חן טהרות אמר להו מהו למית עלייהם מה אכשה שאין זופוסת אימור עליהם מותר בשעה שזן זופוסת אלא שנתקיים זפתן לא כלי שכן וכשהיא אצל חכמים אמרו ל' על ידי זפת חן כליהו: פי' מאני דקרטופני יש מי שאומר כלי על אדן והן תאשור ויש מי שאומר כליס מדובקים בקנסא ובלשון ערב אלך: כלי נתר שנשחטו בתו עובדי כוכבים יין אין להם טהרה עולמית והן כלי מחפורת של צירף יש מי שאומר כליס הנשכס מן אלשב אבל כובי דארמאי והצבי שחימי דארמאי ופתוותא דבי מכסי פי' פתוותא כלי חרס שהם טפוחים (3) דבריה שאין מווספין לקיום חן כלומר אין דרך בני אדם למלוחן הבלים האלו ולהניחם באור עד זמן אלא לפי שעה נתונין בתו ושותחין אבל אין מגיחין בתו לשרופן עד זמן וכיון שהדבר כך משכשכן במים ומותרין והלכתא כסי דאישתי בהו עובד כוכבים וזרין חדשים כופים דארשנה אם שהה בתו ישראל בראשונה ועובד כוכבים בשניה אסורין אבל שהה

גליון הש"ס

הגדה הבה"ח

הגדה הבה"ח

הגדה הבה"ח

לעוי רש"י

אלר"ם. צירף. ביים"א. צירף (בכרמית). רש"י"א. קרקע אדומה. פלומי'א. לצפות בעפרות.

מוסף רש"י

מאני דקוניא. כלי חרס שמחפן עליהם עופרת שקורין פלומי'א ללעי' (בבבבות ק"ג). זמל חרס הוא וטוח כחצוי (פסחים י"ג). חיוורא. לפי שהספרות ממליק את החרס ואינו מחוץ ללעול. אכל היקוס מעורב לריך שקורין אלרים בתוך העופרת והוא עו ומחלל את פתח לעול (פסחים י"ג). ירוקא. עשויין מקרקע שזופוסת ממנה לריך אלרים ללעי' והוא עו ונילע לעולם (פסחים י"ג). אסור. לענין חמץ כסחא וגעילי עובדי כוכבים ויין נסך (בבבבות ק"ג). דשעי. שכן מלקס (פסחים י"ג).

רבינו הנגאל (המשך)

בהן פעם ראשונה ושניה ובשלישית שחה בהן עובד כוכבים שוטפן במים ומותרין: איסינא דהני מאני דקוניא בין חיוורי בין אוכמי בין ירוקא לענין חמץ בפסח כולהו אסירי ואע"ג דשעי ולית בהו קרטופני

לעוי רש"י

אלר"ם. צירף. ביים"א. צירף (בכרמית). רש"י"א. קרקע אדומה. פלומי'א. לצפות בעפרות.

לעוי רש"י

אלר"ם. צירף. ביים"א. צירף (בכרמית). רש"י"א. קרקע אדומה. פלומי'א. לצפות בעפרות.

מוסף רש"י

מאני דקוניא. כלי חרס שמחפן עליהם עופרת שקורין פלומי'א ללעי' (בבבבות ק"ג). זמל חרס הוא וטוח כחצוי (פסחים י"ג). חיוורא. לפי שהספרות ממליק את החרס ואינו מחוץ ללעול. אכל היקוס מעורב לריך שקורין אלרים בתוך העופרת והוא עו ומחלל את פתח לעול (פסחים י"ג). ירוקא. עשויין מקרקע שזופוסת ממנה לריך אלרים ללעי' והוא עו ונילע לעולם (פסחים י"ג). אסור. לענין חמץ כסחא וגעילי עובדי כוכבים ויין נסך (בבבבות ק"ג). דשעי. שכן מלקס (פסחים י"ג).

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לד.

עין משפט
נר מצוה

(א) בפסחים ל: אהא דפיזי וכן פפשי' ופוס' דהאס וכן העמיקו תוס' בזבחים טז: ד"ה אלא (ב) (פסחים ל: וט"ו) (א) תענית יא: ע"ש (ד) ע"י תוס' הגהה וז' ד"ה מא' י"ח תוס' פנהדרין טו: ד"ה שור סויה (ה) ה"א יעב"ד (ו) ויקרא י: (ז) שמות כח: (ח) כפי"ה טפף: (ט) כ"ה פירושא מיק' פ' א"מ (י"ח) ה"ג ב"ט של ר' אבהו וי"ח"ג נודעו ט"ס ע"י כפי"ה (י) וי"ח"ג תוס' מנחות כ: ד"ה נפסל, (כ) ושטות (כ"ד): (כ"ה) ונבזרי לג. אמר רב יוחנן במלך מתרגם מפורלגין ועד לעירין כ"ר יוסף (כ"ז) וז"ל האילן, (כ"ח) נלא תנא שם רק בחולין (כ"ט) אהא שא"י שאר ותבלין לטעמא עבידי וכן בבבלי: נא ע"ש.

הגהות הב"ח

(א) גבי (אמר רב תנבה בניה דרעא מי גופי וכו' שרי) תלמי' וי"ב בתוס' ד"ה אהא משמע דלי"ג לקר' מימלא והלא' לא ה"ה משמע נמי דלא גבי' ה' (ב) תוס' ד"ה שא"י יוא" וכו' ואור"י דל"ג זה נחשב יוא" מדי דופנו דבלי אהא מדי פ"ל (ובית דלדניה נמחק: (ג) בא"ד ולא נקרא' כל אהא. י"ב פ"ה אפי' לענין אסור לא תנין לק' אהא וכן לענין טומאה וי"ב תוס' צ"פ כל שעה שדף ק"ל ל' אכל בפיקא דס' תעמל משמע דק"ל דוקא היקא פנימי אין מועיל לתור אכל א"ס היה מסיקו בפנים ובחון כעין תמל' עשייתו כשהי"ב עושה וטונו נכנסו אפ"ר שזה היה מועיל וע"ש ב"ה אלא קדמות דק"ל: (ד) ד"ה תענית וי' אכל לענין תענית אפי' לא קבל מי"מ עלה ל: (ה) ד"ה בנה וכו' אביעאל להו שעדיין:

במורה רש"י

דמדייתו. פולטין המשקין מופיין החילוק, וזכ"ל טרעטעי"ש, וכן דמדייתו דלא בלעו ובלעו ש"י אפי' פולטין, כשהיה העינה על כלי חרס שפיו נשלט אינו יוא" מדי דפיו לעולם, שהרי ככלו עליו ומחמת כחו ל' יסוף, תענית ב"ה, ומורין וכו'. אלא ככלי חרס (פסחים כז:)

שאינו יוצא מדי דופנו לעולם. תימה נהדרינהו לכשגונות כלומר פ' דס חטאת בזבחים (דף טז. וס ד"ה אלא) גבי כלי חרס של מקדש ומשני לפי שאין עושין ככשונות צירושלים הא לאו הכי ע"י החזרה בכבשן יוא" ואור"י דל"ג זה נחשב יוא" (ב) לדבריה כלי אחר חשנין ופנים חדשות בלו לכלן ווא"ת כיון לחשיב כלי אחר א"כ תנור וכו' יותן דלמך רחמנא למה ליהדרינהו בכשונות ואומר ר' שמעון משני' דהוא גבי קדוות של חרס דל"ג לרכן בהיקא כי מחזיר להו בכבשן שיך למימר אלו אחרים הם אכל תנור וכו' יוא" שאינן זא ע"י היסק אין יוא" צהחור אותן לכבשן (א) הלא נקרא' כלי חרס: ר"ע איב"ע ל"ג יב"ע. פ"ר ש"י צפ"ק קמ"א דתענית (דף יא:)

דמי"ס. מועין דופניהם במחון מחמת בליעות: **הטורה העינה**. דכתיב יסכרו דל"ג לו טהרה אלא ציורה: זה תשימו כחמין. לענין חמין נשתמשו כל ימות השנה חמין ובלעי טפי: **לשעות**. כגון שקבל עליו תענית משש שעות ולמעלה ומיהו לא טעם כלום מתחלה כל היום אלא לא לשם תענית נתיבין צדאשונה: **לאחר שנים עשר חדש מותרין**. מיד בלי חיקון וא"כ ר"ה להשתמש קודם לכן ממלאן צמים כדלמך (ג): **משה**. לא נשתמש בצגדי כהונה דכתיב (ו) ועשי' בגדי קדש לכהן אחיך והוא היה זר אללן ועל פי הדבור שימש ולא הזכירו (ב) גדלים: **אימרא**. שפה. יש אומר שלא יסדוהו ש"ס זה מתרומת המשכן ולא מילתא שהרי כבר נגמרה המלאכה וצעת עבודה מהיכן שקיל: **דורידא**. שמרים: אכטא

ת"ר החרצנים והגוים של עובדי כוכבים לחין אסורין יבשים מותרים הי נינהו לחין והי נינהו יבשין אמר רב יהודה אמר רב יהודה אמר רב יוחנן כל י"ב חדש יבשים לאחר י"ב חדש אתמר אמר רב בר חנה א"ר יוחנן יבשים אסורין אסורין אפילו בהנאה כשהן מותרין מותרין אפילו באכילה א"ר זבד יהי דורדיא דחמרא דארמאי בתר תריסר ירחי שתא שרי (ב) אמר רב חביבא בריה דרבא יהני גולפי בתר תריסר ירחי שתא שרי אמר רב חביבא (ג) הני אבטא

לחו אנה חזינא להו דמדייתי וכיון דמדייתי ודאי בלעי ואסירי מ"ט התורה העינה על כלי חרס שאינו יוצא מדי דופנו לעולם מ"ש מיון נסך דרש' להו מרימור כולהו מאני דקוניא שרי וכו' חמ"ת חמ"ת דאורייתא יין נסך דרבנן והא כל (ד) דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון זה תשימושו בחמין והה תשימושו בצונן ר"ע (א) איקלע לגינוק בעו מיניה מתענין לשעות או אין מתענין לשעות לא הוה בידיה קנקנים של עובדי כוכבים אסורין או מותרין לא הוה בידיה (ב) בכמה שימוש משה כל שבעת ימי המלואים לא הוה בידיה אחא שא"ל בי מדרשא אמרי "הלכתא מתענין לשעות ואם השלים מתפלל תפלת תענית יהלכתא קנקנים של עובדי כוכבים לאחר י"ב חדש מותרין במה שימוש משה שבעת ימי המלואים בחלוק לבן רב כגנא מתני בחלוק לבן שאין בו אימרא: החרצנים והגוים של עובדי כוכבים וכו':

תענית א"ג איכא למימר דמיייר נמי גדלא קבלה מאתמול כדמשמע לזון אימלך אימלובי והא דבעי שמואל קבלה היינו לתחלה וחי יתיב דמי למפוחא היינו שאינו מקבל עליו שכן תענית אלא נקרא חוטא על שיער עצמו ומ"מ נדרו נדר וצירושלמי דנדרים פ' קום מפרש מתענין לשעות שא"ס אכל עד ח"י היום יכול הוא לגמור צדמתו להתענות עד הלילה ועלמה לו תענית דקאמר התם ממילתיה דר' יוחנן אמר מתענין לשעות דל"ר יוחנן הריני בתענית עד דמסל פיקי עד שחלס פראשי ממילתיה דר' יונה אמרה מתענין לשעות דר' יונה הך לזור ושמע דמך (א) צריה דרבי יוסי הגלילי אע"ג דאכל גונא ושהת מיא אסקיה צלוס כל ההוא יומא משמע דחשיב מתענין לשעות אע"פ שאל אחריו כן או קודם והא דפרין צפ"ק דתענית (ס) ושהת דקאמר כל תענית שלא שקעה עליו חמה לזו שמה תענית מדריני יוחנן דלמך האה כהונת עד שאלכ צבימי ולא קמשי היינו משום דמתענין לשעות גדלאו הכי משני שפיר דלאשתמוטי מני נשיאה עבד ומה שאנו נוהגין להתענות עד לאח הכוכבים אע"ג דלמך צפ"ק דתענית כל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית משמע דבשקיעת חמה סגי (ב) והוא ה' מילין קודם לאח הכוכבים לא מחמתן נפשין לסיפקא ועוד דשמא לזון שקעה ר"ל שקעה לגמרי ומיהו המתענה צערב שנת אע"ג דפקקין צערונין (דף מא:)

הלכה מתענה ומשלים א"כ לדקדק להמתין עד לאח הכוכבים משה זא לפני ר"ל צבחד עשהה הרצה תעניתו ולא קבלם מאתמול ואר"ת כי לא הפסיד תעניתו כי לאח כשהיה מתענה צבחד צבחת תעניתו צבחת צבחה נזור: **במה** שמש משה ב"ש שבעת ימי המלואים. פ"ה דמשה לא נשתמש בצגדי כהונה דכתיב (ו) וישא אהא אהא וקשה למ"ד פרק טבול יום בזבחים (דף קא:)

משה רבינו ע"ה כ"ג היה ונשתמש בכהונה גדולה מ' שנה ולפי זה היה ר"ך לשאל במה שמע כל מ' שנה ולא יוכל להשיב על זה בחלוק לבן שאין בו אימרא דלזון כהונה גדולה משמע צ"כ בגדים ככ"ג וי"ל צבצעת מימי המלואים דוקא אביעאל (א) שעדיין לא נתקדשו שיהיה מה שהיה מעמיד המשכן ומפרקו היה נחשב כמו במה ואין בגדי כהונה דכתיב צפ"ב דזבחים (דף ע"ט:)

ואין להקשות הלא אין חטאת קרבן צבמה וחסות מלואים קרבה שם דלמינן אפרים הר"ר אפרים היה א"כ תנור וכו' יותן דלמך רחמנא למה ליהדרינהו בכשונות ואומר ר' שמעון משני' דהוא גבי קדוות של חרס דל"ג לרכן בהיקא כי מחזיר להו בכבשן שיך למימר אלו אחרים הם אכל תנור וכו' יוא" שאינן זא ע"י היסק אין יוא" צהחור אותן לכבשן (א) הלא נקרא' כלי חרס: ר"ע איב"ע ל"ג יב"ע. פ"ר ש"י צפ"ק קמ"א דתענית (דף יא:)

דגרס מר עוקבא דחס ושלום שר"ע לא היה מסתפק ועוד כי היה לו לתלמוד להביאה בלשון צרימא מיהו הא לא קשיה דהרבה מקומות מצינו שמוזכר מעשה צר"ע וביוא"ל צו: **מתענין** לשעות. פ"ה כגון שקבל עליו תענית משש שעות ולמעלה אכן לא טעם כלום צו שעות ראשונות אך לא לשם תענית נתיבין וכן משמע צפ"ק דתענית (דף יא:)

על הך דמיימי התם דקאמר ר' דאמר'ת חמ"ת חמ"ת דאורייתא יין נסך דרבנן והא כל (ד) דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון זה תשימושו בחמין והה תשימושו בצונן ר"ע (א) איקלע לגינוק בעו מיניה מתענין לשעות או אין מתענין לשעות לא הוה בידיה קנקנים של עובדי כוכבים אסורין או מותרין לא הוה בידיה (ב) בכמה שימוש משה כל שבעת ימי המלואים לא הוה בידיה אחא שא"ל בי מדרשא אמרי "הלכתא מתענין לשעות ואם השלים מתפלל תפלת תענית יהלכתא קנקנים של עובדי כוכבים לאחר י"ב חדש מותרין במה שימוש משה שבעת ימי המלואים בחלוק לבן רב כגנא מתני בחלוק לבן שאין בו אימרא: החרצנים והגוים של עובדי כוכבים וכו':

תענית א"ג איכא למימר דמיייר נמי גדלא קבלה מאתמול כדמשמע לזון אימלך אימלובי והא דבעי שמואל קבלה היינו לתחלה וחי יתיב דמי למפוחא היינו שאינו מקבל עליו שכן תענית אלא נקרא חוטא על שיער עצמו ומ"מ נדרו נדר וצירושלמי דנדרים פ' קום מפרש מתענין לשעות שא"ס אכל עד ח"י היום יכול הוא לגמור צדמתו להתענות עד הלילה ועלמה לו תענית דקאמר התם ממילתיה דר' יוחנן אמר מתענין לשעות דל"ר יוחנן הריני בתענית עד דמסל פיקי עד שחלס פראשי ממילתיה דר' יונה אמרה מתענין לשעות דר' יונה הך לזור ושמע דמך (א) צריה דרבי יוסי הגלילי אע"ג דאכל גונא ושהת מיא אסקיה צלוס כל ההוא יומא משמע דחשיב מתענין לשעות אע"פ שאל אחריו כן או קודם והא דפרין צפ"ק דתענית (ס) ושהת דקאמר כל תענית שלא שקעה עליו חמה לזו שמה תענית מדריני יוחנן דלמך האה כהונת עד שאלכ צבימי ולא קמשי היינו משום דמתענין לשעות גדלאו הכי משני שפיר דלאשתמוטי מני נשיאה עבד ומה שאנו נוהגין להתענות עד לאח הכוכבים אע"ג דלמך צפ"ק דתענית כל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית משמע דבשקיעת חמה סגי (ב) והוא ה' מילין קודם לאח הכוכבים לא מחמתן נפשין לסיפקא ועוד דשמא לזון שקעה ר"ל שקעה לגמרי ומיהו המתענה צערב שנת אע"ג דפקקין צערונין (דף מא:)

קח א מיי' פ"א מהל תענית הלכ' י' פמג עשין ג טור ש"ע א"ח מיון מקמס ט"י קב"ב מ"י פ"א מהל מאלכות אסורות הלכה עו פמג לאון קמט טו"ש"ע י"ד כ"ה קלה פני' ט: ק"ג ד"ה מ"י ש"ס הלכה י"ד פמג ש"ס טו"ש"ע י"ד ס"י קבג טפף ד: ק"א ר' מ"י ש"ס הלכה עו פמג ש"ס טו"ש"ע י"ד ס"י קלה טפף ט:

רבינו הגנאל

דכיון דמדייתי בלעו. חרס תענית יוצא מדי דופנו לעולם. ומקשין מרימור קוניא בין אובכי כפי חיורין בין ירוקי שרו. וכן תימא חמין בפסח דאורייתא יין נסך מריבנן והא כל דתקון רבנן כעין דאורייתא (תקון) אלא יין לז' השמישי צעון וכ"י וי"ח שבכשון: ר' עקיבא שא"ל כ"ר ואקיבא הלכתא מתענין לשעות. כ"ר פירשוהו בסבכת תענית: וקנקנים של עובדי כוכבים לאחר י"ב חודש מותרין בקנקנים כדמפוחין שנהרשו יזמון. ואחרי כן נשתמחו בהן עובדי כוכבים בין דפי' במלואיה א"י א"י אמר הכהנים על ידי זפת הן בולעות. שאינן מופתיין מים. ומערין שלשה ימים כ"ר: ושמיש משה רבינו ב"י ימי המלואים בחלוק שאין עליו אימרא. פ"י אימרא אל עלם: ירושלמי הורה ר' יימיה באלין פתוריהו רבבייה ממלאן מים ומערין מעת לעת ג' ימים ושורו. בחורת קנקנים של חרש שאינן מופתיות: אבמאי איתבר יקיה וקבליה ישראל ומיהו ידיה ואמרו רבנן ממלאהו (י"ן) מים ומערה מעת לעת ג' ימים ומורו. ר' ייסא אול לצור חמא יתהון ופתין לצור כוכבים ויקי ועיריין וישראל וזבין יתהון ואפר להון. וכן ר' יצחק ו"י מני אסורין: החרצנים והגוין של עובדי כוכבים אסורין אסורין אסורין אפילו בהנאה דרבי ר' מאיר. וחבי"א חרס אסורין יבשים מותרין. ומפרש לחין בתוך י"ב חדש. יבשין לאחר י"ב חדש. אמר ר' יוחנן כשהן אסורין בתוך י"ב חדש אפי' בהנאה אסורין. לאחר י"ב חדש אפי' באכילה מותרין. א"ר זבד דרודי דעובדי כוכבים בתר י"ב ירחי שתא שרי. וכן

א) צירושלמי לפניו כאן בכלכל ד' אהא דר"ע היה ר"ה ללמוד מן קב"ו דמה שם אין וזמנות מותרין בצמקאלין וזמין לא י"ש אכל כפי"ה אלא חמירי לתרו דע"י זפת מן בולעות וי"ע.

אכטא